

Pranešimas spaudai

2017 m. birželio 26 d.

IŠAUGĘS PILIETINĖS GALIOS INDEKSAS – TESTAS VALDŽIAI?

Šiandien pristatomo Lietuvos visuomenės 2016 m. Pilietinės galios indekso tyrimo duomenys rodo, jog po 2016-ųjų Seimo rinkimų Lietuvoje ženkliai išaugo gyventojų pilietinės įtakos vertinimas: lietuviai geriau ėmė vertinti savo asmeninę, visuomeninių organizacijų, bendruomenių, „paprastų žmonių“ daromą įtaką visuomenėje priimamiems sprendimams.

Pagal 2016 m. gruodžio mėnesį atliktos reprezentatyvios visuomenės apklausos rezultatus apskaičiuotas 2016 m. Lietuvos visuomenės pilietinės galios indeksas paaugo 3,6 punkto ir siekia 37,0 balus (indekso vidutinė reikšmė 2015 m. – 33,4). Labiausiai šį pokytį lėmė vienos iš sudedamųjų indekso dalių – pilietinės įtakos suvokimo visuomenėje – augimas: pilietinės įtakos suvokimo indeksas pernai paaugo 10,5 punkto ir siekia 55,2 balų (vidutinė šio indekso reikšmė 2015 m. – 44,7).

Tyrėjų nuomone, toks išaugimas sietinas su 2016 m. pabaigoje vykusiais rinkimais. „Dalyvavimas rinkimuose yra bene svarbiausias būdas piliečiams daryti įtaką politikai. Panašu, kad po pastarųjų rinkimų Lietuvos visuomenė ypač aiškiai pajuto savo galią keisti padėtį – rinkėjų valia rinkimus didele persvara laimėjo santykinai nauja politinė jėga, įtikinusi permainų pažadu“ – teigia Pilietinės visuomenės instituto ekspertė, VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto profesorė dr. Ainė Ramonaitė.

„Nors pilietinės įtakos pajautimas augo visoje visuomenėje, didžiausi pokyčiai matyti jaunimo grupėse – tai gali būti siejama ir su plačiai 2016 m. rudenį socialiniuose tinkluose, interneto erdvėje, ypač tarp jaunimo, plitusių rinkimams skirtomis nevyriausybinių organizacijų, žiniasklaidos atstovų inicijuotomis rinkiminio aktyvumo, domėjimosi skatinimo kampanijomis, debatais. Tikėtina, kad ne tik rinkimų rezultatai, bet ir pats informacinis laukas praėjusį rudenį, ypač socialiniuose tinkluose, turėjo reikšmės ir padėjo Lietuvos gyventojams sustiprinti savo pilietinės įtakos, galios keisti valstybėje priimamus sprendimus jausmą“ – pritaria Pilietinės visuomenės instituto direktorė, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytoja dr. Ieva Petronytė.

Panašus pilietinės įtakos suvokimo šoktelėjimas per pastarąjį dešimtmetį buvo stebėtas tik 2013 m. (iki 52,1 balų) ir sietinas su didžiule visuomenės aktyvinimo kampanija žemės referendumo kontekste bei sėkmingai gyventojų surinktais daugiau nei 300 000 parašų referendumo organizavimui. Tiesa, šis 2013 m. įtakos augimas buvo laikinas – jau 2014 m. įtakos suvokimo indekso vidutinė reikšmė krito iki įprastesnių 45,3 balų. Tad smarkiai 2016 m. rudenį išaugęs gyventojų tikėjimas pilietine įtaka suponuoja ir tam tikrą testą valdantiesiems – ar bus sugebėta aukštą pilietinės įtakos suvokimą visuomenėje išlaikyti.

2016 m. Pilietinės galios indekso tyrime išskirtinis dėmesys skirtas 15-29 m. jaunimui. Ši amžiaus grupė ne tik pasižymi dar didesniu pilietinės įtakos suvokimu nei visa visuomenė, tačiau yra ir labiau nusiteikusi veikti visuomenėje kilus problemoms. Tyrimas atskleidė, kad bendroji jaunimo pilietinė galia itin stipriai koreliuoja

PILIE TINĖS VISUOMENĖS INSTITUTAS

Pilietinės visuomenės institutas / Civil Society Institute, Didžioji g. 5, LT-01128 Vilnius, Lietuva

su jų mokymosi vidurinėje mokykloje rezultatais: vienu balu didesnis pažymių vidurkis padidina pilietinę galią vidutiniškai 2,5 balo, o pilietinio aktyvumo indeksą – net 6,5 balo. Kaip ir visoje visuomenėje, jaunimo pilietinę galią itin didina dalyvavimas visuomeninėse organizacijose: kuo daugiau įvairių tipų organizacijose dalyvauja jaunuoliai, tuo didesnė jų pilietinė galia.

Čia ypač svarbus vaidmuo tenka ir jaunimo organizacijoms: kaip rodo duomenys, jaunuolių, kurie šiuo metu dalyvauja jaunimo organizacijose pilietinės galios indekso reikšmė yra 58,1, tai yra net 20 balų didesnė, už tų jaunų Lietuvos gyventojų, kurie niekada neturėjo tokios dalyvavimo patirties (jų reikšmė 38,0). Taip pat yra teigiamas ryšys tarp jaunimo dalyvavimo patirties popamokinėse, neformaliojo ugdymo veiklose tiek mokykloje, tiek už mokyklos ribų bei jų pilietinės galios: jaunimo, kuris nedalyvavo tokiose veiklose pilietinės galios indeksas tesudaro 36,1, o tų, kurie dalyvavo ar dalyvauja net keliose neformaliojo ugdymo veiklose, indekso vidurkis yra 49,7. Kaip ir Pilietinės galios indekso atveju, tiek dalyvavimo patirtis jaunimo organizacijose, tiek popamokinėse, neformaliojo ugdymo veiklose teigiamai koreliuoja su mokymosi mokykloje rezultatais.

„Pastebima, kad į šias, su pilietine galia susijusias veiklas, rečiau įsitraukia jaunimas, kurie gyvena mažų pajamų namų ūkiuose, taip pat nedideliuose miestuose ir kaimo vietovėse. Atsižvelgiant į tai, svarbu būtų daugiau dėmesio skirti vienodo neformalaus ugdymo veiklų prieinamumo nepriklausomai nuo moksleivių šeimos socialinės ir ekonominės padėties užtikrinimo didinimui, stengtis įtraukti į pilietines veiklas ne tik gerai, bet ir silpnai besimokančius moksleivius“ - sako Pilietinės visuomenės instituto ekspertė ir VU Filosofijos fakulteto docentė dr. Rūta Žiliukaitė.

Lietuvos pilietinės galios indeksą pagal mokslininkų prof. dr. Ainės Ramonaitės, dr. Rūtos Žiliukaitės ir dr. Mindaugo Degučio parengtą metodiką Pilietinės visuomenės institutas matuoja nuo 2007 metų.

Pilietinės galios indekso tyrimai yra grįsti reprezentatyviomis Lietuvos visuomenės apklausomis. 2016 m. gruodžio mėn. tokią apklausą tyrimui atliko rinkos ir visuomenės nuomonės tyrimų kompanija „Spinter tyrimai“.

2016 m. Lietuvos visuomenės pilietinės galios indekso tyrimą rėmė LR Švietimo ir mokslo ministerija.

Daugiau informacijos: Ieva Petronytė, ieva@civitas.lt, tel. 8 672 21668.

Pilietinės visuomenės institutas / Civil Society Institute, Didžioji g. 5, LT-01128 Vilnius, Lietuva
Tel. +370 673 48170, civitas@civitas.lt, www.civitas.lt.